

Фінансування інноваційного сектора в контексті економічного розвитку України

Науково-технічний та інноваційний розвиток мають своїм результатом позитивні зрушення у всіх галузях. Наприклад, виходячи з тенденцій розвитку української і світової металургії, і згідно програм стратегічного розвитку, вважає В.Нікіфорова, основними пріоритетами наукових досліджень повинні стати розробка матеріалів із заданими властивостями, у тому числі на основі нанотехнологій, ресурсозберігаючих екологічно чистих технологій, процесів використання вторинних ресурсів, інформаційних систем моніторингу технічних і соціально-економічних показників роботи металургійних підприємств і т.д. [1,с. 184]. Вищий рівень конкурентоспроможності може бути досягнутий завдяки економічній, організаційній, правовій та науково-технічній модернізації. Відповідно, виробництво продукції з підвищеними експлуатаційними характеристиками вимагає застосування новітніх технологій.

Важливим аспектом є фінансування інноваційного процесу. Підвищення рівня фінансування досліджень і розробок в розвинутих країнах досягнуто в першу чергу за рахунок підприємницького сектора, який збільшив свої витрати на 50%, у той час як держава – всього лише на 8,3%. Великі корпорації, що формують основу національних інноваційних систем розвинутих країн, забезпечують розробку, виробництво, ринкові дослідження в національному і глобальному масштабах напрямків НТП [2,с. 42]. Що стосується України, то фінансування інноваційного сектора розподіляється наступним чином [3]:

Таблиця 1. Джерела фінансування технологічних інновацій

Роки	Загальна сума витрат	у тому числі за рахунок коштів			
		власних	держбюджету	іноземних інвесторів	інші джерела
млн. грн.					
2000	1757,1	1399,3	7,7	133,1	217,0
2001	1971,4	1654,0	55,8	58,5	203,1
2002	3013,8	2141,8	45,5	264,1	562,4
2003	3059,8	2148,4	93,0	130,0	699,4
2004	4534,6	3501,5	63,4	112,4	857,3
2005	5751,6	5045,4	28,1	157,9	520,2
2006	6160,0	5211,4	114,4	176,2	658,0
2007	10850,9	7999,6	144,8	321,8	2384,7

Як видно з табл.1., існує значна різниця між джерелами фінансування. Найменша частка припадає на державний сектор. Загальна сума витрат стрімко зросла у 2007 році до рівня 10850,9 млн.грн. порівняно з 2000 роком, де даний показник становив 1757,1 млн.грн. Наведені дані підкреслюють значення власних джерел фінансування, а також наголошують на мінімальності фінансової підтримки з боку держави. Даному питанню приділяється багато уваги українськими економістами у їхніх дослідженнях.

Б.Заремський наголошує, що для більшості перехідних економік характерною є відсутність технологічного оновлення і технічного

переозброєння виробництва, низький рівень розвитку НДДКР, малі об'єми виробництва інноваційної продукції, відсутність чіткої стратегії інноваційного розвитку країни, відсутність фінансування наукових досліджень тощо [4, с. 56].

Високий рівень державних витрат на фінансування НДДКР є характерним не лише для високо розвинутих ведучих країн світу, але і для так званих середніх і малих країн: в Австралії – 46,9%; в Данії – 51,1%; в Греції – 73,7%; в Норвегії – 46% в Португалії – 62,1% [5, с. 119].

Тепер за даними табл.1. спробуємо вивести цей показник за 2007 рік. Частка державного фінансування в загальній сумі витрат за 2007 рік становить лише 1,33%. Як бачимо, фінансування технологічних інновацій в Україні перебуває на надзвичайно низькому рівні. Цілком зрозуміло, що такий підхід з боку держави не може забезпечити достатнього рівня розвитку технологій, а тому і стримує загальний економічний розвиток нашої держави. Адже інтелектуально-інноваційний продукт і є саме тим фактором, що несе свій вирішальний вплив не лише на конкурентоспроможність країни на світовому рівні, але і на стабілізацію економічної ситуації всередині держави.

У космічній галузі, як вважає І.Дячук, глобалізація космічних наукових досліджень і технологій має об'єктивні передумови. З економічного погляду вона розвивається за двома основними напрямками: комерційним (міжнародні підприємницькі проекти, між фірмові контракти) і некомерційним (реалізація міждержавних проектів і академічних угод) [6, с. 62]. Досить важливим є науково-технічне співробітництво, оскільки Україна володіє високим космічним потенціалом, про що свідчить той факт, що основним профілем виробництва за часів СРСР були бойові ракетні комплекси стратегічного призначення, на даний час існує потужний науково-технічний фактор у сфері управління ракетними комплексами та космічними апаратами. Реалізаційні проекти з Російською Федерацією у цій галузі є досить ефективними та перспективними. За даними дослідження В.Подуная, в такий спосіб здійснювалися поставки в Російську Федерацію систем управління для ракет-носіїв «Протон», «Союз», «Космос», для станцій «Мир» і Міжнародної космічної станції [7, с. 197].

Можна із впевненістю сказати, що інноваційний розвиток має позитивний результат на всі галузі економіки. Нами наведено тільки основні з них, які вважаються найбільш перспективними на даний час і потребують постійного дослідження і розвитку.

На думку Н.Ревуцької, інноваційна модель розвитку національної економіки забезпечує вітчизняним виробникам активну роль в глобальній конкурентній боротьбі, сприяє посиленню їх впливу на формування і розвиток нових ринків інтелектуальної продукції та інформаційних послуг [8, с. 200]. Тобто першим кроком на шляху модернізації економіки має стати визначення тих галузей, які є потенційно результативними. Світова практика показує, що посилення фінансування науково-технічного сектора, впровадження об'єктів інтелектуальної власності у господарський оборот матиме своїм результатом науково-технічний прогрес. Критерієм визначення пріоритетності, на думку А.Анісімової, повинен стати об'єм високотехнологічної продукції, яка не має аналогів у світі. Таку продукцію на даний час випускають у галузі літакобудування, ракетно-космічному комплексі, танкобудуванні і окремих

видах машинобудування [9,с. 24]. Така позиція підтверджує наше ранжування пріоритетності галузей щодо залучення об'єктів інтелектуальної власності та ефективності їх реалізації в Україні.

Список використаних джерел:

1. Никифорова В.А. Инновационно-инвестиционный аспект модернизации металлургии Украины в контексте конкурентоспособности отрасли// Страны с переходной экономикой в условиях глобализации. Материалы VII Международной научно-практической конференции студентов, аспирантов и молодых ученых, 26-28 марта 2008 г., Москва, экономический факультет Российского университета дружбы народов/ Отв. Ред. И.А. Айдрус. – М.: РУДН, 2008. - 734 с.
2. Билоцерковская О. Зарубежный опыт финансирования науки и возможность использования его в странах с переходной экономикой// Страны с переходной экономикой в условиях глобализации. Материалы VII Международной научно-практической конференции студентов, аспирантов и молодых ученых, 26-28 марта 2008 г., Москва, экономический факультет Российского университета дружбы народов/ Отв. Ред. И.А. Айдрус. – М.: РУДН, 2008. - 734 с.
3. www.ukrstat.gov.ua
4. Заремский Б.В. Инновационный аспект повышения международной конкурентоспособности национальных экономик//Страны с переходной экономикой в условиях глобализации. Материалы студенческой научной конференции. Секции 1,2. – М.: «ЭКОНИНФОРМ», 2006.-419 с. – том 1.
5. Парфенов Н.С. Направления инновационной политики промышленных предприятий Самарской области// Страны с переходной экономикой в условиях глобализации. Материалы студенческой научной конференции. Секции 1,2. – М.: «ЭКОНИНФОРМ», 2006.-419 с. – том 1.
6. Дячук І. Світові тенденції розвитку космічної галузі// Вісник НАН України. – 2007. - №2.
7. Подунай В.В. Научно-инновационное сотрудничество Украины и Российской Федерации в авиакосмической отрасли// Страны с переходной экономикой в условиях глобализации. Материалы VII Международной научно-практической конференции студентов, аспирантов и молодых ученых, 26-28 марта 2008 г., Москва, экономический факультет Российского университета дружбы народов/ Отв. Ред. И.А. Айдрус. – М.: РУДН, 2008. - 734 с.
8. Ревуцкая Н.В. Формирование и использование ключевых компетенций как основа инновационного развития бизнеса// Страны с переходной экономикой в условиях глобализации. Материалы VII Международной научно-практической конференции студентов, аспирантов и молодых ученых, 26-28 марта 2008 г., Москва, экономический факультет Российского университета дружбы народов/ Отв. Ред. И.А. Айдрус. – М.: РУДН, 2008. - 734 с.
9. Анисимова А.В. Концепция инновационного развития промышленности// Страны с переходной экономикой в условиях глобализации. Материалы VII Международной научно-практической конференции студентов, аспирантов и молодых ученых, 26-28 марта 2008 г., Москва, экономический факультет Российского университета дружбы народов/ Отв. Ред. И.А. Айдрус. – М.: РУДН, 2008. - 734 с.